

ANYA-ORSZÁG ALAPÍTVÁNY – NYILVÁNOS ÁLLÁSFOGLALÁS

A TISZA-kormány által tervezett bioetikai és egészségügyi jogszabály-módosítások ontológiai és természetjogi megalapozottságáról

Az Anya-Ország Alapítvány Kurátora – hivatali és erkölcsi kötelességétől indítva – az alábbiakban rögzíti teológiai és jogfilozófiai álláspontját a TISZA-kormány által 2026 júliusában társadalmi egyeztetésre bocsátott bioetikai tervezetek (az abortuszszabályozás módosítása, a sürgősségi és kémiai abortív szerek liberalizációja, valamint az aktív eutanázia bevezetése) kapcsán. Az állásfoglalás alapja nem a pillanatnyi politikai konszenzus vagy a szekuláris humanizmus változó morálfilozófiája, hanem a Katolikus Egyház örökérvényű tanítása, a tomista természetjog és az emberi személy metafizikai státusa.

1. A magzati élet státusza és a procedurális könnyítések ontológiai kritikája

A katolikus dogmatika és a keresztény filozófia az egyházi tanítóhivatal megnyilatkozásaival (különösen a *Donum Vitae* instrukcióval és az *Evangelium Vitae* enciklikával) összhangban vallja, hogy az emberi élet a fogantatás (*syngamia* v. *conceptio*) pillanatától kezdődik. Ekkor egy ontológiailag önálló, oszthatatlan, értelmes természetű, saját genetikai kóddal és Isten által közvetlenül teremtet, halhatatlan szellemi lélekkel rendelkező emberi személy (*persona*) jön létre.

A szekuláris bioetika súlyos filozófiai tévedésével szemben a magzat nem csupán „potenciális ember”, hanem aktualiter ember. Az arisztotelészi-tomista aktus-potencia tan értelmében a fogantatás pillanatában az emberi lényeg (*essentia*) és az emberi természet teljességgel megvalósult, aktusban van. A magzatban a potencia (lehetőség) nem az emberségére vonatkozik, hanem a fizikai, akcicens tulajdonságok kibontakozására (mint amilyen a testméret növekedés, organikus differenciálódás, a motoros készségek vagy a beszéd elsajátítása). A magzat nem emberré válik a fejlődés során, hanem egy már létező, valóságos ember bontakozik ki.

- **A „szívhangrendelet” eltörlése.** A magzati szívhang (ill. a magzati életfunkciók működésére utaló tényező) nem csupán biológiai részletkérdés, hanem az önálló egzisztencia empirikus bizonyítéka. A „szívhangrendelet” erkölcsi értéke abban rejlik, hogy csökkenti a morális tudatlanságot (*ignorantia*). Különbséget kell tennünk a győzhető (*vincibilis*) és a legyőzhetetlen (*invincibilis*) tudatlanság között. A szekuláris propaganda által sulykolt tévedéseket („csak sejtsomó”, „a női test része”) a szívhang akusztikus valósága megtöri, így a döntéshozó lelkiismeretét (*conscientia*) az objektív igazsághoz igazítja (*veritas ontologica*). A jogalkotásban ennek elfedése – a 29/2022. (IX. 12.) BM rendelet hatályon kívül helyezése – nem adminisztratív egyszerűsítés, hanem a valóság megismerése elleni tudatos lépés. A törvénynek az igazság felismerését kell szolgálnia; a szívhang (ill. az életjelek) kötelező megismerésének a megakadályozása intézményesített tévedésbe vezet az emberi lelkiismeretet.
- **A 72 órás kötelező várakozási idő (moratórium) felszámolása.** A katolikus erkölcsoteológia szerint a valódi emberi cselekedethez (*actus humanus*) az értelem (*intellectus*) általi felismerés és a szabad akarat (*liberum arbitrium*) teljes, higgadt működése szükséges. A krízishelyzet okozta affektív állapotok (pánik, félelem) a szenvedélyek (*passiones*) révén elhomályosítják az ítélőképességet, radikálisan korlátozva a szándékosságot (*voluntarium*). A 72 órás kötelező gondolkodási idő biztosítása a természetjog (*lex naturalis*) parancsához igazodik, mivel teret enged a megfontoltság

(*prudentia*) erényének, a lelkiismeret (*conscientia*) objektív megformálásának és a segítő kegyelem (*gratia actualis*) működésének. A moratórium eltörlése a döntés ontológiai és morális súlyát relativizálja. A procedurális gyorsítás így közvetett bűnrészességgé válik az ártatlan élet kioltásában, ezzel pedig nyíltan sérti a közjót (*bonum commune*) és az állam isteni rendből fakadó, abszolút életvédelmi kötelezettségét.

2. A kémiai abortusz és a sürgősségi fogamzásgátlás liberalizációja

A Katolikus Egyház Magisztériuma egyértelművé teszi, hogy az abortusz bűnének megítélése független az alkalmazott módszertől és a gesztációs kortól (vö. KEK 2270–2272). Az Egyház tanítása szerint a magzat az egyedfejlődés legelső pillanatától kezdve teljes értékű emberi személy (*persona humana*), így elpusztítása ontológiailag és morálisan azonos egy már megszületett, ártatlan ember meggyilkolásával. Ez a cselekmény nem csupán belső természeténél fogva (*intrinsece malum*) halálos bűn, hanem explicit módon szándékos emberölés, mégpedig a legvédtelenebb emberi élet ellen elkövetett magzatgyilkosság (*procuratio abortus*).

- **A kémiai abortusz („abortusztabletta”).** Az eljárás bevezetése csupán a cselekmény akcidentális (fizikai) jellegét változtatja meg, de annak szubsztanciális és metafizikai lényegét nem. A végeredmény egy ártatlan emberi személy közvetlen és szándékos kioltása, amely az isteni törvény (az V. parancsolat) radikális megsértése, objektív súlyát tekintve halálos bűn (*peccatum mortale*) és egy védtelen élet ellen elkövetett gyilkosság. Ez a legsúlyosabb erkölcsi véték, amely a cselekmény megvalósulásával a végrehajtókra és a szándékos közreműködőkre nézve is már a tett pillanatában, önmagától beálló kiközösítést (*excommunicatio latae sententiae*) eredményez. A technológiai izoláció elrejtí a tett súlyát, hamis morális megnyugvást, téves lelkiismeretet (*conscientia erronea*) kínálva ott, ahol ontológiai valósággal bíró emberi lény erőszakos kioltása történik.
- **A sürgősségi fogamzásgátlás („eseményutáni tabletták”).** A szerek hozzáférhetőségének könnyítése figyelmen kívül hagyja azok bizonyítottan nidációt gátló (beágyazódást megakadályozó), azaz korai abortív hatásmechanizmusát. Minden olyan mesterséges intervenció, amely a zigóta közvetlen elhalását célozza vagy eredményezi, morálisan és ontológiailag a gyilkosság kategóriájába tartozik. A kémiai akadályoztatás tudatos alkalmazása – a fogantatás és a beágyazódás közötti fázisban is – halálos bűn (*peccatum mortale*), mivel az isteni életadás rendjébe való erőszakos és destruktív beavatkozás.

3. Az aktív eutanázia és az életvégi döntések teológiai-filozófiai határa

Az emberi élet Isten kizárólagos szuverenitása alá tartozik; az ember nem tulajdonosa (*dominus*), csupán haszonélvezője és gondnoka (*dispensator*) saját testi egzisztenciájának. Ebből következően a teremtményi önrendelkezés (*autonomia*) nem terjedhet ki az élet önkezű vagy asszisztált befejezésére.

- **A természetjog sérelme.** Az aktív eutanázia legalizálása gyökeresen ellentétes a természetjoggal (*lex naturalis*), amely minden racionális lény elsődleges és elidegeníthetetlen törekvéseként az önfenntartást és az élet védelmét határozza meg. Ontológiai és morális szempontból az aktív eutanázia a gyilkosság és az öngyilkosság kategóriájába esik, amely az isteni teremtő rend elleni lázadásként a legsúlyosabb halálos bűnök (*peccatum mortale*) egyike.

- **A szenvedés teológiája és a közjó.** A szenvedés misztériuma a keresztény teológiában nem abszurd, megsemmisítendő tényező, hanem a megváltástörténet része (*dolor salvificus*), amely – a palliatív medicina köteles alkalmazása mellett – lehetőséget ad a Krisztus keresztdozatával való egyesülésre. Ha a pozitív jog a szenvedésre hivatkozva legalizálja az élet kioltását, az állam lemond a közjó (*bonum commune*) biztosításának kötelezettségéről. Ezzel felszámolja azt az abszolút alapzatot, amely az emberi méltóságot annak ontológiai (lényegi) valóságában feltétel nélkülnek ismeri el, és a létezést az utilitarizmus (haszonelvűség), a materializmus vagy a fizikai állapot függvényévé teszi.

Következtetések a pozitív jog és a természetjog viszonyáról

A hagyományos katolikus tanítás szerint (XI. Piusz: *Quas Primas*) minden politikai hatalom feladata a földi rend alárendelése és hozzáigazítása Krisztus Királyságához (*Sociale Iesu Christi Regis Imperium*). Aquinói Szent Tamás és a skolasztikus jogbölcselet elvei szerint az az emberi törvény (pozitív jog), amely nincs ontológiai összhangban a természetjoggal és az isteni törvénnyel, nem valódi törvény, hanem a törvény megrontása (*corruptio legis*). Ebből következően az ilyen törvény – mert nyíltan és közvetlenül ütközik az isteni joggal, valamint bűnre kényszeríti a lelkiismeretet – a hívő embert morálisan nem kötelezheti engedelmességre.

Az állam hatalmi legitimációja a teremtett rend törvényei szerint végső soron az isteni tekintélyből fakad. Ez a transzcendens eredet világossá teszi a jogalkotók számára, hogy ők nem viselkedhetnek önkényurakként, hiszen Isten előtt elszámolással tartozó szolgák. Mandátumuk csak addig érvényes, amíg az isteni rendet és az élet védelmét szolgálják. Az államhatalom létjogosultsága így kizárólag abból fakad, hogy védi a közjót (*bonum commune*), amelynek legelső, legfontosabb és sérthetetlen eleme a legvédtelenebbek – a meg nem születettek és az életük végpontján lévő betegek – élethez való joga.

Az Anya-Ország Alapítvány ezért nyomatékosan felhívja a jogalkotót, hogy a tervezett destruktív egészségügyi és bioetikai intézkedések mérlegelésénél ne az utilitarista, materialista, szekuláris és radikálisan individualista szempontokat, és ne is az aktuális politikai hatalom nézeteit, hanem az emberi személy transzcendens, metafizikai méltóságát és a teremtett rend örök törvényeit vegye alapul.

Budapest, 2026. szeptember 8.

Kisboldogasszony ünnepén

Fülep Dániel s.k.

r. k. teológus, alapítványi kurátor

Anya-Ország Alapítvány